

'Hed-o-u-i-ga', zei Helga Glatzer-Schneeberg. 'Haar achternaam is von Pommersdorfen-Herzegovina. Zij heeft het kristallen ridderkruis van de Beierse Grootorde.'

'Wacht!' zei de jongeman nerveus. 'Von Pommers in twee woorden?'

'Juist!' riep Helga Glatzer-Schneeberg. 'En de kinderen heten Adelheid, Eliselore, Arnald, Franz, Hedde, Faus, Gislinde, Berinike, Crescentia, Dietfried en Isidore. Aanpend in leeftijd. De laatste vijf zijn van mijzelf en mijn huidige echtgenoot, Theodor Glatzer-Schneeberg. De eerste zes zijn verwekt door mijn echtgenoot zanger, Irminbert Nievek. Met k-ek, hoewel zijn grootvaders naam met r-ek werd geschreven. In de jeugd werd hij als verzorgvuldig nietel, om het gras van de rongen. Hij is gestorven aan een slecht verzorgde frontsteking. Infecties, wild vlees, bloedvergiftiging, de hele bataclan.'

'En u het zonet ook niet over een gravin?' vroeg puffend de jongeman, die aan zijn tweede vel papier begonnen was. 'En een zekere adijlant, de gravin van de Oghenekohwo, inderdaad?' zei Helga Glatzer-Schneeberg. En de tweeling Isaac en Charles Van De Cloot. En hun moeder Mercedes, de negende gravin van Blaasveld, en Yvette. Maar Yvette is een vogel, die hoort misschien niet thuis in de statistieken van de vergrijzing.'

'Een vogel?' vroeg de aanbeller.

'Zij kan wel zeer goed spreken', zei Helga Glatzer-Schneeberg. 'En dan is er Jenesepa Oghenekohwo, maar dat is een neger. Ik weet niet in welke mate hij officieel bij onze bevolking hoort. Maar hij spreekt uitstekend Nederlands, hij is grootgebracht door de blauwe medictijnen in Ikare-Akoko. Zijn vader had hem genaamd naar Tenon de Hall van de rind. En hij is de enige in huis die niet goed kan spreken. Met de vingers. Hij heeft steil rood haar, wat een grappig zicht is voor een neger. Maar hij deugt, zeer zeker. Die putjes, zijn die van de pokken, of hebt ge als tiener met z-ene gekomst?'

'Wat?' vroeg, duizelend, de jongeman.

'Gezien hun aantal zou ik gokken op pokken', zei Helga Glatzer-Schneeberg, zich naar de jongen toe buigend. 'Dat rijmt. Maar het zouden ook littekens kunnen zijn van slecht verzorgde jeugdpuistjes. Vele jongeren

Gek is niet erg, als er maar een systeem in zit.

Gerard Reve

Dit is het verhaal van de bijzondere vriendschap tussen Jenesepa Oghenekohwo, een Nigeriaan, en Mercedes Van De Cloot, de negende gravin van Blaasveld.

Samen schrijven zij boeken. Hun laatste succes heet *In elke vrouw schuilt haar moeder.*

Prolegomena

Ge zoudt graag willen dat dit allemaal niet echt gebeurd is, maar helaas, helaas. Er zijn veel slechte mensen. Mensen die u niets gunnen, die u koeioneren, die jaloers op u zijn en die aan hun eigen problemen niet genoeg hebben. En wacht tot er geld aan te pas komt.

Maar er zijn er ook goede. Goddank.

Ik ben een Nigeriaan. Ik schrijf boeken, maar ge gaat mijn naam niet kennen, ik schrijf ze voor Mercedes Van De Cloot, de negende gravin van Blaasveld, die onder het pseudoniem Elliot T. Davenport publiceert, professor in de vrouwenkunde. Maar eerst vertel ik zelf mijn verhaal, van in het weeshuis van de blauwe benedictijnen tot in De Bruine Voor, het pension van de alcoholverslaafde mevrouw Madeleine, en alles ertussen met de krankzinnige commissaris Fistels, de berouwvolle moordenaar Bernard Poutrelle, Albert Shiverdecker met zijn slaapziekte, en onze huishoudster Helga Glatzer-Schneeberg, die zich ook niet onbetuigd zal laten.

Het loopt grotendeels goed af.

1.

Ze noemen mij Felix Notenboom, maar mijn echte naam is Jenesepa Oghenekohwo. Correctie: dat is niet écht mijn echte naam — het is te zeggen: het is de naam die op mijn paspoort staat, maar het is niet de juiste. Toen ik geboren werd, was mijn vader te dronken om zelf de aangifte te doen en stuurde hij zijn achterneef Jengo naar de burgerlijke stand in Ikare-Akoko. Jengo was, een dagreis te voet later en lang niet de slimste zijnde, vergeten dat mijn vader mij Terence wilde noemen, naar Terence Hill, zijn favoriete actiehield. Hoe hard Jengo ook zijn hersens pijnigde, hij kwam er niet op. De ongeduldige bediende had geen zin in gedoe en noteerde, nadat hij drie keer ‘Prénom?’ had geblaft, keurig wat hij hoorde.

Mijn moeder heeft van dat grapje nooit geweten, want zij was toen al dood. Zij schonk mij het leven, ik nam haar het hare af. Mijn vader heeft evenmin plezier aan mij gehad, want hij stierf vier weken later aan de gevolgen van kapotgezopen nieren, en zo werd ik, nog maar pas op aarde, wees. Misschien is dat maar goed ook. Misschien was ik, met normale ouders en in een normaal

Nigeriaans gezin, in een doodgewoon Nigeriaans dorp, tussen de andere kinderen blijven zitten, luisterend naar een duffe onderwijzer die met zijn meetlat letters op het versleten schoolbord aanwijst en eist dat wij ze herhalen, als een kudde dwaze lammeren. En elke middag te voet naar huis, trappend tegen een zelfgemaakte bal en de meisjes pestend, of op een roestige ets, en thuis een zeurende moeder en een chagrijnige vader, een paar schrale kippen op het erf en een mager, piepend biggetje, en dan te bed, en zo maar voort, tot ik op een dag mijn vrouw zou ontmoeten, die eerst aardig en lief voor mij zou zijn, en die mij zou verwennen en mij mooie woordjes zou toe fluisteren als ik 's avonds naast haar in bed lag, maar die gaandeweg de sikkeneurige tang zou worden die haar moeder haar jarenlang had voorgespeeld, het klagende wijf waarvan zij had gezworen dat het nooit in haar zou opstaan. Een meisje is slechts een voorspel. Haar frisse, zoete huid is maar de schil, haar geschater is als het gezang van de nimf op de Lorelei die onze blik van de vaarroute wil afleiden. Binnen in haar schuilt het bittere klokhuis, de zure pit die vroeg of laat zal ontkiemen, en die de Vrouw zal voortbrengen voor wie nooit iets deugt, die overal tegen opziet en die kijft, kijft, kijft tot men zich afvraagt: wat valt er nu in godsnaam nog te kijken?

En zelfs dan zal zij nog iets vinden, zegt de negende gravin van Blaasveld.

Ik mag mezelf gelukkig prijzen dat dit alles mij bespaard is gebleven. Dat ik, hopeloos en bang, de deur van het weeshuis

achter mij heb dichtgetrokken, vervolgens, als tiener, de moeilijke tocht naar het verre Noorden heb ondernomen, dat ik braaf mijn asielaanvraag heb ingediend en daarna genoeg geduld heb geoefend, totdat het Lot mij gunstig gezind werd en mij in de armen joeg van Mercedes Van De Cloot, de negende gravin van Blaasveld, mijn herderin, mijn idool, mijn Alles. Mijn woordkeuze — ‘in de armen’, ‘mijn Alles’ — zou het vermoeden kunnen wekken dat wij er een romantische relatie op na houden. Dat is onjuist. Ik, Jenesepa Oghenekohwo, ben haar dienaar, en zij, Mercedes gravin Van De Cloot, is mijn meesteres, mijn licht, mijn leven, mijn bron, mijn richting, mijn bestemming — en zelfs al zou ik op deze manier nog bladzijden lang doorgaan, ‘mijn oever’, ‘mijn schaduwplek’, ‘mijn redding’ enzovoorts, men zou in deze bonte verzameling substantieven nergens de woorden ‘minnares’ of ‘voorwerp van begeerte’ aantreffen.

Gravin Van De Cloot is ook al vierenvijftig.

Ik schrijf haar boeken, ’t is te zeggen: de boeken die zij onder haar nom de plume publiceert, professor Elliot T. Davenport, waarin hij, of zij, of ik, het is maar hoe men het bekijkt, een niet al te profijtelijk beeld schetst van de Vrouw, want Elliot T. Davenport heeft een rothekel aan het valse geslacht — dat zijn zijn, of haar, woorden, het heeft geen zin om mij erop aan te kijken.

Ons bekendste werk heet *In elke vrouw schuilt haar moeder* — als ik het daarnet over het voorspel, de schil en de nimf op de Lorelei had, was dat niet toevallig.

Het begint zo:

In elke vrouw schuilt haar moeder

Zij rijpt er, als een puist. Zij kan jarenlang verborgen blijven, of enkel zichtbaar worden voor de waakzame en aandachtige kijker. Een glooiing, wat roodheid, een jeuk. Maar ooit zal zij er staan. Volrijp, glimmend, getooid met een kanjer van een witgele kop, op knappen staand — God, men zou zweren dat men de vuiligheid en de bacteriën kan zien broeien en krioelen onder het doorzichtige vliesje dat de etter van de buitenlucht scheidt, en dat weldra, tot afgrijzen van velen, vooral van wie het dichtstbij staat, vaak de man, scheuren zal.

Als ge denkt: dat is schoon verwoord — dat is dankzij mij. Als uw haat te groot is, zoals bij Mercedes Van De Cloot, worden uw woorden te ruw — als er te veel ernst of kwaadheid of verdriet in uw gedachten zit, dan kunt ge daar geen schriftelijke schoonheid aan verlenen. Dan schrijft ge pamfletten, zoals de gravin dat vroeger deed, en pamfletten wil niemand lezen. De haat van Mercedes Van De Cloot is niet wild en ondoordacht, noch richtingloos of ijdel. Hij vindt zijn oorsprong in wat deze goede vrouw heeft meegemaakt, in het onrecht dat haar door haar soortgenoten is aangedaan, en in de duisternis die hierna haar leven overspande.

2.

Niemand in Driemaagden was opgetogen toen Mercedes gravin Van De Cloot, nadat zij haar kasteel had moeten verlaten, de oude vierkantshoeve van boer Dassen betrok, die twee jaar eerder als jonkman was gestorven, kinderloos en wel, en zonder neven of nichten of anderszins via het bloed, het huwelijk of het testament aan hem verbonden mensen, waarna het monumentale pand van de ere landbouwer snel in verval geraakte. ‘Het zou goed zijn mochten er nieuwe bewoners in komen’, zeiden de Driemaagdenaars onder elkaar. Deze wens bekoelde toen zij de gele Volkswagen Samba minibus het dorp zagen binnenrijden, het dak beladen met koffers en kartonnen dozen die met touwen werden samengehouden, en met aan boord de negende gravin van Blaasveld en haar zonderlinge hofhouding, bestaande uit, aan het stuur van de wagen, ikzelf (en ik geloof niet dat men in Driemaagden ooit al een neger had gezien, laat staan een neger met steile rode haren die bovendien met succes een motorrijtuig bestuurde), Isaac en Chavez, de met dwerggroei behepte tweelingzonen van de gravin (zij waren zo klein dat zij maar net uit het raampje van het busje konden loeren, en zij zaten met hun

buitenmaatse, bultige, kale hoofden achter elkaar, wat voor de doorsnee toeschouwer een koddig zicht moet geweest zijn, en voor de bekrompen kijker een beangstigend), Albert Shiverdecker, de doofstomme butler, Helga Glatzer-Schneeberg, de huishoudster en Yvette, de sprekende beo die vooral sprak als het niet uitkwam. Dan kende zij plots woorden die haar nooit waren aangeleerd, zoals ‘Mongool!’, of riep zij ‘Korte rok! Korte rok! Hoertje! Hoertje!’ of kraste zij ‘Aha! Kontje kontje!’ — bij voorkeur als zij een priester waarnam.

Als versteend stonden de dorpelingen ons aan te staren op hun stoepen, met een kwade frons loerden zij door de kieren tussen hun gordijnen, moeders namen hun kinderen bij de arm en duwden ze het huis in, en in winkels werden plotsklaps de activiteiten gestaakt — een hakmes bleef halverwege tussen twee sappige koteletten steken. Een oplettende toehoorder kon de botsplinters op het blok horen vallen — en alle aanwezigen keken, zonder een woord te zeggen, of hooguit ‘Moh!’ of ‘Wat krijgen we nu!’ fluisterend, door de winkelruit naar buiten, naar ons, benauwd als wij waren nu wij moesten vaststellen dat op onze bestemming de zakken met slingers niet werden opengetrokken, dat er geen slachtrijp varken uit de stal werd gehaald en dat de fanfare niet raprap werd bijeengeroepen om een welkomstmars te spelen — met sommigen nog in burgerkledij, de slager met zijn bebloede schort nog aan, maar allen even opgewekt en uitgelaten — en, integendeel, maar al te goed gewaarwerden dat argwaan, misprijzen, achterdocht en boosheid onze kant uit spoelden.

‘Het zijn wellicht aardige mensen, allemaal’, zei de negende gravin, haar best doend om opgewekt te klinken, en zij zwaaide naar drie schooljongens die, in korte blauwe broek en met de zware lederen boekentas op de rug gegespt, naar ons staarden met kwade, holle blikken, boos en wantrouwig tegenover al wat vreemd en onvertrouwd was, zoals hun moeders het hun hadden aangeleerd, reeds onherroepelijk — dat kondt ge al zien — ten prooi aan de vreugdeloze benepenheid die hun verdere leven zou kenmerken, de enghartige ontevredenheid die hun bestaan zou overschaduwen.

‘Geef wat gas, Jenesepa,’ zei de negende gravin, ‘ik krijg er de kriebels van’, en zo bolden wij de hoofdstraat van Driemaagden door, waar wij enkel gezucht en stilte en verdriet achterlieten, het verdriet van mensen die zich hadden neergelegd bij de gang der dingen, en voor wie elke rimpeling in het wateroppervlak een slecht voorteken is, de dreiging van hagel, storm of onheil, of zelfs maar van verandering — want wat verandert, zou wel eens ten kwade kunnen veranderen, en dat alleen was reden genoeg om de stilstand na te streven. Niet voor niets stond in het wapen van Driemaagden, onder de gekruiste riek en het pikhouweel, die symbool stonden voor de akker- en de mijnbouw, en de drie kleine maagden, de vragende spreuk: ‘An alia et meliora?’ — ‘Is iets anders ook iets beters?’

© 2017 Pottwal Publishers en Marnix Peeters

www.pottwalpublishers.be en www.marnixpeeters.be

WPG Uitgevers België nv, Rijnkaai 100 / A11, B-2000 Antwerpen

www.pottwalpublishers.be

www.wpg.be

Vertegenwoordiging in Nederland

New Book Collective, Amsterdam www.newbookcollective.com

Vormgeving: Jirka De Preter

Zonder staatsinmenging. Aangedreven door Gumption.eu. Verluchtigd door Shop-around.nl.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veeelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op welke wijze ook, zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van de uitgever.

Eerste druk september 2017

Volg [In elke vrouw schuilt haar moeder](#) op Facebook.